

ÍNDICE HISTÓRICO ESPAÑOL

CENTRE D'ESTUDIS
HISTÒRICS INTERNACIONALS
FACULTAT DE GEOGRAFIA I HISTÒRIA
2a època • 2014 • Núm. 127

B Universitat de Barcelona

**ÍNDICE
HISTÓRICO
ESPAÑOL**

ÍNDICE HISTÓRICO ESPAÑOL

Fundat el 1953 per Jaume Vicens Vives

Editat per

CENTRE D'ESTUDIS HISTÒRICS INTERNACIONALS
Universitat de Barcelona

Director

ANTONI SEGURA (Universitat de Barcelona)

Coordinadora

TERESA ABELLÓ (Universitat de Barcelona)

Cap de redacció

CARMEN RIU DE MARTÍN (Universitat de Barcelona)

Adjunt a direcció

JOSÉ MANUEL RÚA FERNÁNDEZ (Universitat de Barcelona)

Comitè de redacció

AGUSTÍ ALCOBERRO (Universitat de Barcelona), RAFAEL ARACIL
(Universitat de Barcelona), PRIM BERTRAN (Universitat de Barcelona),
GIOVANNI C. CATTINI (Universitat de Barcelona), JAUME DANTÍ
(Universitat de Barcelona), MARGARITA DÍAZ-ANDREU GARCÍA (ICREA,
Universitat de Barcelona), VÍCTOR GAVÍN (Universitat de Barcelona),
ANDREU MAYAYO (Universitat de Barcelona), JOAN OLIVER (Universitat
de Barcelona), LLUÍS PONS PUJOL (Universitat de Barcelona), MARTA
SANCHO (Universitat de Barcelona), EVA SERRA (Universitat de Barcelona),
JOAN VILLARROYA (Universitat de Barcelona)

Comitè assessor

PAUL AUBERT (Université d'Aix-Marseille), AURORA BOSCH (Universitat
de València), ALFONSO BOTTI (Università di Modena e Reggio Emilia),
MIGUEL GÓMEZ OLIVER (Universidad de Granada), CRISTÓBAL GONZÁLEZ
ROMÁN (Universidad de Granada), HELEN GRAHAM (Royal Holloway,
University of London), ÓSCAR MORO ABADÍA (Memorial University of
Newfoundland), FRANCISCO PINA POLO (Universidad de Zaragoza),
JOAQUIM PRATS CUEVAS (Universitat de Barcelona), MANUEL REDERO
(Universidad de Salamanca), OFELIA REY (Universidade de Santiago de
Compostela), ANTONIO RIVERA (Universidad del País Vasco / Euskal
Herriko Unibertsitatea), FRANCISCO ROMERO SALVADÓ (University of
Bristol), PIERRE ROUILLARD (Directeur de Recherche CNRS, Nanterre),
ANGEL SMITH (University of Leeds), JOSEP M. SOLÉ SABATÉ (Universitat
Autònoma de Barcelona), PERE VERDÉS I PIJUAN (CSIC, Barcelona)

ÍNDICE HISTÓRICO ESPAÑOL

CENTRE D'ESTUDIS
HISTÒRICS INTERNACIONALS
FACULTAT DE GEOGRAFIA I HISTÒRIA

2a època • 2014 • Núm. 127

Publicació anual

Universitat de Barcelona

Revista de crítica bibliogràfica sobre la història d'Espanya adreçada a estudiosos i investigadors.

Secretaria de redacció

Facultats de Filosofia i de Geografia i Història

Universitat de Barcelona

C/ Montalegre, 8, 2a planta

08001 Barcelona (Espanya)

ihe@ub.edu

© Centre d'Estudis Històrics Internacionals

Universitat de Barcelona

© Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona

Impressió: Gráficas Rey

Dipòsit legal: B-237-1958

ISSN: 0537-3522

La revista està indexada a Dialnet, Latindex i ISOC

Tiratge: 1.000 exemplars

Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona

Adolf Florensa, s/n

08028 Barcelona

SUMARI / SUMARIO

Col·laboradors del present número / Colaboradores del presente número 9

ESTATS DE LA QÜESTIÓ / ESTADOS DE LA CUESTIÓN

Història de les crisis financeres, per CARLES SUDRIÀ.....11

REINHART, Carmen M.; ROGOFF, Kenneth S., *Esta vez es distinto. Ocho siglos de necesidad financiera*, per CARLES SUDRIÀ 32

MARICHAL, Carlos. *Nueva historia de las grandes crisis financieras. Una perspectiva global, 1873-2008*, per CARLES SUDRIÀ 34

La Historia de la Guerra en la Época Moderna. ¿Un auge consolidado?, per ANTONIO ESPINO LÓPEZ 37

GONZÁLEZ DE LEÓN, Fernando. *The Road to Rocroi. Class, Culture and Command in the Spanish Army of Flanders 1567-1659*, per ANTONIO ESPINO LÓPEZ 56

CÉNAT, Jean-Philippe. *Le roi stratège. Louis XIV et la direction de la guerre, 1661-1715*, per ANTONIO ESPINO LÓPEZ 58

Los remensas en los siglos XIV y XV, per ROSA LLUCH BRAMON 61

Aportaciones recientes al paisaje y la economía de Hispania: espacio rural, producción, distribución y sistemas de almacenaje, per LÁZARO G. LAGÓSTENA BARRIOS 85

NOGUERA, J.M., ANTOLINOS, J.A. (eds.). *De vino et oleo Hispaniae. Áreas de producción y procesos tecnológicos del vino y el aceite en la Hispania romana*, per LÁZARO G. LAGÓSTENA BARRIOS 99

FICHES, J.-L.; PLANA, R., REVILLA, V. (coords.). *Paysages ruraux et territoires dans les cités de l'Occident romain. Gallia et Hispania*, per LÁZARO G. LAGÓSTENA BARRIOS 105

TRADUCCIONS / TRADUCCIONES

(Els articles estan transcrits en la lengua original de l'autor i consten en aquesta secció traduïts al castellà) 111

COL·LABORADORS DEL PRESENT NÚMERO /
COLABORADORES DEL PRESENTE NÚMERO

ANTONIO ESPINO LÓPEZ
LÁZARO G. LAGÓSTENA BARRIOS
ROSA LLUCH
CARLES SUDRIÀ

NOTES

A partir d'aquest número, les ressenyes de novetats bibliogràfiques es publicaran exclusivament a l'adreça electrònica: <http://revistes.ub.edu/index.php/ihe>

Les ressenyes redactades per la Secretaria de la revista van signades amb les sigles IHE.

Amb la finalitat d'accelerar l'aparició de les ressenyes de novetats editorials a la nostra revista, demanem als autors i editors que, sempre que sigui possible, ens enviïn dos exemplars de les obres que publiquin sobre temes d'història d'Espanya.

També sollicitem als nostres subscriptors que, per tenir al dia la nostra base de dades, ens enviïn el nom de la persona o institució subscripta i la seva direcció actual, si hi ha hagut canvis o modificacions.

SECRETARIA D'ÍNDICE HISTÓRICO ESPAÑOL

NOTAS

A partir de este número, las reseñas de novedades bibliográficas se publicarán exclusivamente en la dirección electrónica: <http://revistes.ub.edu/index.php/ihe>

Las reseñas redactadas por la Secretaría de la revista van firmadas con las siglas IHE.

Con el fin de acelerar la aparición de reseñas de novedades editoriales en nuestra revista, pedimos a autores y editores que, siempre que sea posible, nos remitan dos ejemplares de las obras de temas sobre historia de España que publiquen.

También solicitamos a nuestros suscriptores que, para facilitar la puesta al día de nuestra base de datos, nos envíen el nombre de la persona o institución suscrita y su dirección actual, en caso de haber experimentado algún cambio o modificación.

SECRETARÍA DE ÍNDICE HISTÓRICO ESPAÑOL

Facultades de Filosofía y de Geografía e Historia
Universidad de Barcelona
c/ Montalegre, 8, 2.ª planta
08001 Barcelona
ihe@ub.edu